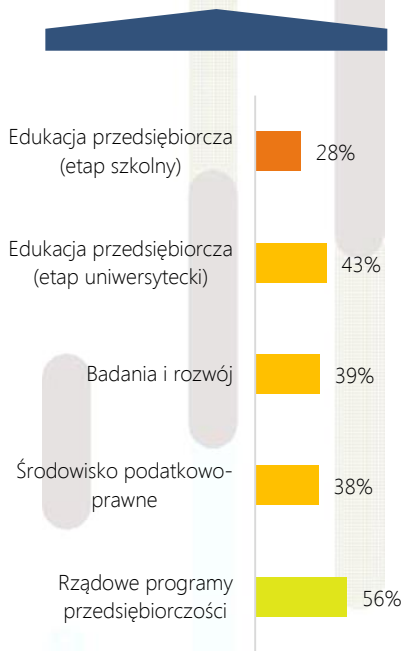

Ocena przyjazności polskiego
otoczenia startupowego

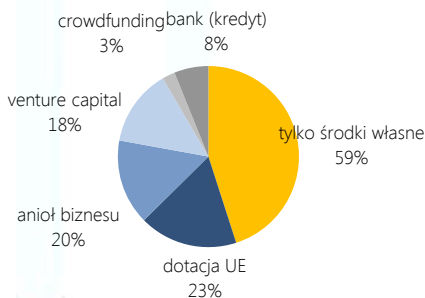
85. miejsce

(na 189 analizowanych krajów)

Źródło: „Global Entrepreneurship Monitor 2015/2016”

Źródła kapitału w polskich startupach

Źródło: „Polskie Startupy Raport 2015”, Startup Poland

1. WPROWADZENIE

Polska nie jest wciąż przyjazna osobom z inicjatywą biznesową, co potwierdzają zarówno międzynarodowe rankingi, jak i opinie aktualnych i potencjalnych przedsiębiorców. Innowacyjność polskiej gospodarki już wkrótce będzie w dużej mierze oparta na umiejętnościach biznesowych młodego pokolenia. To właśnie innowacje mogą zapewnić wyższe marże, a więc także większą wartość dodaną dla naszej ekonomii. Główne hamulce przedsiębiorczości w Polsce to:

1. Brak ukierunkowania edukacji na pobudzenie przedsiębiorczości

Polskie uczelnie oraz szkoły średnie nie stymulują chęci do działania i realizowania własnych pomysłów. W polskich szkołach za mało stawia się na kształcenie umiejętności komunikacji i realizacji innowacyjnych idei. Uniwersytety w niewystarczającym stopniu współpracują ze środowiskiem przedsiębiorstw, a studenci po zakończeniu studiów nie wiedzą, jak rozpocząć, rozwijać i finansować własne biznesy.

Analizując badania przeprowadzane przez zewnętrzne organizacje, możemy zauważyć, że rośnie liczba młodych ludzi chcących prowadzić własne przedsiębiorstwa. Według organizacji Amway oraz Akademii Liderów dr Bogusława Federa, aż 70% młodych osób chciałoby prowadzić własną firmę. To wciąż mniej w porównaniu z takimi krajami jak Dania (89%), lecz warto zauważyć, że liczba ta stale rośnie.

Z drugiej strony, kiedy popatrzymy na inne dane (Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy), możemy zauważyć, że już tylko 25% studentów ostatnich lat swoich studiów myśli o założeniu firmy. Może to oznaczać, że edukacja uniwersytecka nie przyczynia się do rozwoju przedsiębiorczości wśród młodych ludzi, co z kolei może być powodem stosunkowo niskiej, choć rosnącej, innowacyjności polskiej gospodarki.

2. Brak prostego wsparcia dla początkujących przedsiębiorców

Osoby rozpoczynające swój pierwszy biznes potrzebują prostej i klarownej ścieżki pokazującej kolejne kroki w założeniu i prowadzeniu przedsiębiorstwa. Dostępne obecnie narzędzia nie zapewniają odpowiedniej wiedzy oraz powodują zagubienie młodych przedsiębiorców już na samym starcie biznesowej przygody.

48% Polaków uważa finanse za główną przeszkodę w prowadzeniu firmy, a aż 28% potencjalnych przedsiębiorców uważa wsparcie finansowe za najważniejszy element prowadzenia biznesu. W dalszej kolejności wskazują oni strach przed porażką, brak kompetencji/pomysłu oraz biurokrację.

Co więcej, z rozmów z początkującymi przedsiębiorcami wynika, że mimo dużej liczby instytucji potencjalnie oferujących swoje wsparcie, brakuje przejrzystości i prostoty w ich działaniu.

Przykładowe miejsca Polski w rankingu „Global Innovation Index 2016” (na 141 krajów świata)

Łatwość rozpoczęcia biznesu	71.
Wydatki na edukację, % PKB	61.
Współpraca biznesu z uczelniami	71.
Nowe firmy / ludność	86.

Źródło: „Global Innovation Index 2015”, World Intellectual Property Organization

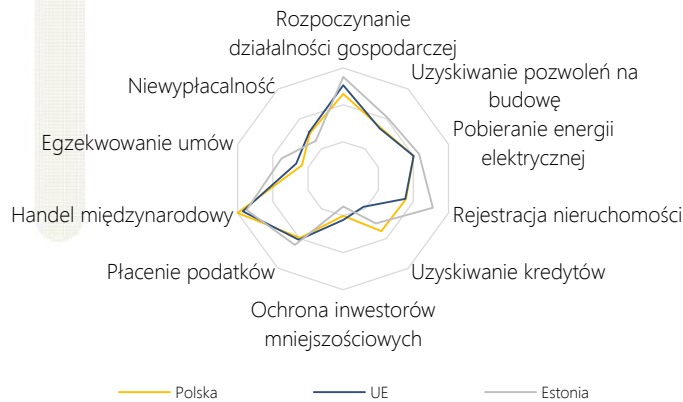
3. Nieprzyjazne środowisko prawno-podatkowe

Polskie przepisy bardzo ograniczają początkujących przedsiębiorców, a konieczność znajomości ciągle zmieniających się regulacji odwraca uwagę od skutecznego prowadzenia biznesu.

Zarówno opinie przedsiębiorców, jak i ekspertów zgodnie pokazują, że polskie przepisy są wyjątkowo mało przyjazne dla osób chcących podążać drogą biznesową. Prawo (również podatkowe) w Polsce jest także wyjątkowo niestabilne. Aby zapoznać się ze wszystkimi zmianami przepisów wprowadzanymi w Polsce w ciągu roku, należałoby poświęcić ok. 3 godzin i 26 minut każdego dnia. Przykładowo, według danych przygotowanych przez Grand Thornton, w 2014 roku przyjęto aż 25 tys. stron nowych aktów prawnych (najwięcej od 1918 r.).

Skomplikowane przepisy podatkowe są szczególnie uciążliwe dla mniejszych firm, objętych takimi samymi przepisami jak duże podmioty. W związku z tym duże podmioty (szczególnie korzystające z optymalizacji podatkowej) zyskują przewagę konkurencyjną, a firmy małe ukrywają działalność w szarej strefie i nie mają motywacji do zwiększenia rozmiarów działalności (aby nie stracić uprawnień do korzystania z uproszczonych form opodatkowania).

Porównanie przyjazności środowiska przedsiębiorstw

Źródło: „Doing Business 2016”, World Bank Group

2. REKOMENDACJE

Nasze rekomendacje podzieliliśmy na 3 obszary

Edukacja

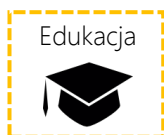

Wsparcie

(De)regulacje

Wsparcie

(De)regulacje

Młode osoby potrzebują edukacji pod kątem przedsiębiorczości. Polskie uczelnie wciąż skupiają się na kształceniu przyszłych naukowców, a nie przedsiębiorców. Kluczem do poprawy sytuacji jest większa współpraca uczelni zarówno z pracodawcami, jak i inwestorami.

Rekomendacja

1. Wprowadzenie przedmiotu „Start-up” na uczelniach, prowadzonego przez przedsiębiorców

Drogą do pobudzenia przedsiębiorczości na etapie szkolnictwa jest większe zaangażowanie instytucji edukacyjnych we współpracę ze światem biznesu. Polscy studenci nie są dziś przygotowywani do prowadzenia własnej firmy, a większość z nich postrzega swoich wykładowców jako naukowców, a nie mentorów mogących wskazać im drogę do osiągnięcia osobistego sukcesu. Obowiązkowy przedmiot „Start-up”, wprowadzony nie tylko na biznesowych, ale także technicznych i humanistycznych uczelniach, umożliwiłby studentom poznanie praktycznych podstaw prowadzenia przedsiębiorstwa, takich jak zarządzanie zespołem lub pozyskiwanie inwestorów. Przedmiot powinien skupiać się głównie na umiejętnościach miękkich. Kluczem jest jednak współpraca z przedsiębiorcami.

2. Poszerzenie funkcji inkubatorów uczelnianych

Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości to instytucja z ogromnym potencjałem. Niestety, ich funkcja nie jest w pełni wykorzystywana, a duża część osób kończących studia nie miała okazji poznać, jakie rozwiązania są przez nie oferowane. Wymaga to poszerzonej współpracy z uczelniami, a każdy inkubator akademicki powinien mieć z góry przydzieloną szansę przybliżenia swojej oferty na każdym kierunku studiów, w każdym miesiącu akademickim. Co więcej, panuje przekonanie, że główną zaletą inkubatorów jest obniżenie kosztów działalności gospodarczej. Rekomendujemy skupienie się na inkubatorach jako instytucji zapewniającej wiedzę oraz kontakty, ponieważ są to najważniejsze elementy przy starcie przedsiębiorstwa.

Rekomendacja dodatkowa

3. Organizacja „Polskiego Konkursu Startupowego”

Współpraca uczelni z inwestorami powinna prowadzić do dotarcia do najbardziej innowacyjnych pomysłów biznesowych. Jednym z rozwiązań może być stworzenie ogólnopolskiego konkursu startupowego, umożliwiającego indywidualne/grupowe przygotowanie prezentacji inwestycyjnej przed biorącymi udział w projekcie inwestorami. Nagrodą mogłoby być wsparcie inwestorów w realizacji projektu.

Przykłady działań w innych krajach – „Best practices”

USA

▶ „Startup Garage”

Startup Garage to intensywny, praktyczny kurs, podczas którego studenci projektują i testują nowe pomysły biznesowe odpowiadające na realne problemy. Uczestnicy stosują myślenie projektowe, inżynierskie, finansowe i wykorzystują umiejętności organizacyjne.

Niemcy

▶ Program „Exist”

Program wspiera naukowców z instytucji publicznych – instytutów badawczych i uczelni. Zespoły składają się z absolwentów i byłych pracowników uczelni (do 5 lat po zakończeniu studiów) oraz studentów, którzy ukończyli przynajmniej połowę studiów. Celem programu jest finansowanie innowacyjnych projektów startupowych opartych na technologii oraz usług wykorzystujących odkrycia naukowych. Program pokrywa koszty utrzymania – doktorzy otrzymują 3 tysiące euro na miesiąc, absolwenci 2,5 tysiąca euro, a studenci – tysiąc euro na miesiąc. Zapewnia również 5 tysięcy euro wydatków na coaching oraz od 10 do 30 tysięcy euro wydatków na materiały i wyposażenie. Maksymalny czas trwania finansowania to rok.

Edukacja

Wsparcie

(De)regulacje

Dla młodych przedsiębiorców jednym z najważniejszych aspektów ich dalszej pracy jest wsparcie merytoryczne. Wiele osób ma pomysł na swój własny biznes, jednak nie mają pojęcia, jak przebrnąć przez wszelkie formalności związane z założeniem firmy i radzić sobie z obowiązkami (choćby podatkowymi).

Rekomendacja

1. Utworzenie platformy informacyjnej zraszającej polskie inicjatywy wspierania start-upów

Zasadniczą przeszkodą na starcie biznesu jest niewiedza przedsiębiorców na temat tego, jak założyć, finansować i rozwijać firmę oraz do jakiej instytucji należy się zgłosić w celu uzyskania pomocy. Takie instytucje już istnieją, a ostatnio możemy zaobserwować wzrost tego rodzaju działalności na rynku. Korzystając z własnych doświadczeń, przedsiębiorcy pomagają założyć firmę, pozyskać inwestorów i na początku prowadzić działalność. Problemem jest jednak trafienie do takiej instytucji na samym początku biznesowej przygody. Swojego zadania nie spełnia inicjatywa Centralnej Ewidencji Informacji o Działalności (CEIDG), która w sposób bardzo mało czytelny i nieustrukturyzowany opisuje proces założenia firmy.

Dlatego rekomendujemy stworzenie instytucji/platformy on-line pozwalającej na szybkie i proste rozeznanie się w formalnościach związanych z zakładaniem i finansowaniem przedsiębiorstwa. Taka platforma powinna również zapewniać wsparcie w postaci wyznaczenia kierunku dalszego rozwoju firmy i proponować konkretne usługi/inwestorów/instytucje mogące pomóc na kolejnych etapach. Co ważne, taka platforma powinna być dobrze znana, a w związku z tym musi otrzymać odpowiednie wsparcie marketingowe.

Rekomendacja dodatkowa

2. Utworzenie platformy crowdfundingowej na GPW

Crowdfunding to dla przedsiębiorców bardzo wygodny sposób finansowania, który zapewnia także funkcję marketingową. Utworzenie platformy crowdfundingowej na GPW pozwoliłoby na finansowanie projektów innowacyjnych z Polski i docelowo także z zagranicy (z Europy Środkowo-Wschodniej).

Przykłady działań w innych krajach – „Best practices”

Estonia

▶ Startup Estonia

Startup Estonia to platforma zraszająca inwestorów, akceleratory startupowe oraz centra konsultingowe. Pozwala na bardzo szybkie rozeznanie, na jakim etapie rozwoju znajduje się moje przedsiębiorstwo oraz skąd i w jakim zakresie można uzyskać pomoc na danym etapie rozwoju.

▶ Poradnik startupowy

Estoński kompleksowy, ale zarazem prosty i przejrzysty przewodnik dla początkujących przedsiębiorców oraz inwestorów zagranicznych, pozwalający na szybkie rozeznanie się w formalnościach związanych z prowadzeniem i finansowaniem biznesu.

Izrael

▶ Rządowa ko-inwestycja

W celu pobudzenia środowiska inwestorskiego oraz startupowego, izraelski rząd zdecydował się inwestować w nowe inicjatywy wraz z funduszami venture/seed capital. Jednocześnie zapewniał im możliwość odkupu udziałów objętych przez rząd, jeżeli inwestycja się udała. W rezultacie rząd przejmował od inwestorów część ryzyka inwestycyjnego, ale nie odbierał im korzyści.

Edukacja

Wsparcie

(De)regulacje

Proste, jasne, stabilne i klarowne przepisy prawne to klucz do stworzenia przyjaznego klimatu dla przedsiębiorczości. Konieczna jest częściowa deregulacja działalności gospodarczej, a więc zmniejszenie liczby niepotrzebnych i nieprzejrzystych przepisów.

Rekomendacje

1. Stworzenie formy prawnej „Firma na próbę”

Rekomendujemy wprowadzenie do polskiego porządku prawnego instytucji umożliwiającej próbne podjęcie działalności gospodarczej, aby każdy, kto ma pomysł na uruchomienie własnego biznesu, mógł go przetestować w praktyce. Skorzystanie z tej formy działalności powinno być maksymalnie proste i wymagać minimum formalności. Przedsiębiorcy w „okresie próbnym” byłiby zwolnieni z obowiązku odprowadzania podatku dochodowego (do 10 tys. zł) oraz ponoszenia składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe. Działalność taką można będzie także zakończyć „od ręki”, bez poniesienia żadnych opłat, lub w prosty sposób przejść na „zwykłą” działalność gospodarczą, składając jedynie oświadczenie. Podczas prowadzenia działalności w takiej formie niemożliwe będzie zatrudnianie pracowników. „Firmę na próbę” będą mogły prowadzić przez rok te osoby, które w ciągu 10 lat nie prowadziły żadnej działalności gospodarczej i będzie dotyczyć wszelkich form działalności gospodarczej za wyjątkiem tych objętych obowiązkiem uzyskania koncesji. Za zobowiązania zaciągnięte w okresie próbnym osoby te odpowiadałyby tak samo jak przedsiębiorcy na zasadach ogólnych.

2. Obowiązek szerszych konsultacji wprowadzanych regulacji prawnych

Przy wprowadzaniu nowych legislacji bardzo ważna jest pewność, że wprowadzane regulacje nie przeszkadzają, ale pomagają w funkcjonowaniu przedsiębiorstw w Polsce. Należy wprowadzić rozwiązania, które zobligują ustawodawcę do szerszych konsultacji przed wprowadzaniem proponowanych regulacji, w szczególności z przedsiębiorcami, organizacjami pracodawców, środowiskami akademickimi, a także organizacjami pozarządowymi i think tankami. Konsultacje służą m.in. wypracowaniu wspólnych propozycji na temat wprowadzanych rozwiązań i legislacji, biorąc pod uwagę opinie różnych środowisk. Uważamy jednak, że takie konsultacje są przeprowadzane zbyt rzadko, a nowo wprowadzane prawo zbyt często jest dla przedsiębiorców źródłem problemów zamiast usprawnień. Należy wprowadzić obowiązek szerszej konsultacji zmian prawa, w szczególności dotyczącego prowadzenia działalności gospodarczej.”.

Rekomendacja dodatkowa

3. Stworzenie systemu e-obywatelstwa na wzór estońskiego e-residency

Elastyczność w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstwa powinna dotyczyć nie tylko Polaków, ale także zagranicznych przedsiębiorców chcących tworzyć swoje firmy w Polsce. Efektywnie wdrożony program e-obywatelstwa nie tylko pozwoliłby przyciągnąć zagranicznych inwestorów, ale także odciążałoby zaangażowanie urzędników w sprawy formalne związane z obsługą obywateli..

Przykłady działań w innych krajach – „Best practices”

UK

► „Okres próbny” przed założeniem przedsiębiorstwa

Rozwiązanie prawne wprowadzone w Wielkiej Brytanii umożliwia rejestrację przedsiębiorstwa w ciągu 3 miesięcy od rzeczywistego rozpoczęcia działalności gospodarczej. Daje to przedsiębiorcom elastyczność w podejmowaniu decyzji odnośnie rozpoczęcia i kontynuowania prowadzenia działalności.

Estonia

► E-obywatelstwo

Estoński program „e-residency” pozwala każdemu obywatelowi świata zdalnie otrzymać tożsamość na terenie Estonii w celu założenia przedsiębiorstwa w tym kraju. Serwis umożliwia również zdalne przesyłanie oraz podpisywanie dokumentów.